

DIARI DE SESSIONS DE LA **COMISSIÓ DE CULTURA, EDUCACIÓ I ESPORTS** DEL PARLAMENT DE LES ILLES BALEARS

DL. PM. 353-1992 Fq.Con.núm. 33/27

IX legislatura

Any 2018

Núm. **89**

Presidència
de l'Honorable Sra. Maria Concepció Obrador i Guzmán

Sessió celebrada dia 20 d'abril de 2018

Lloc de celebració: Seu del Parlament

SUMARI

Compareixença del Sr. Serafín Carballo i García, director de l'Oficina de Defensa dels Drets del Menor, per tal d'exposar la seva visió i opinions sobre la matèria pròpia de la Ponència per a l'estudi del document lliurat a aquest Parlament pel Consell Escolar de les Illes Balears i elaborat sobre la feina feta per Illes per un Pacte Educatiu, especialment en aquelles qüestions més relacionades amb l'àmbit de la seva actuació..... [1396](#)

LA SRA. PRESIDENTA:

... qualque substitució, que crec que no? Hi són tots els titulars presents.

Compareixença del Sr. Serafín Carballo i García, director de l'Oficina de Defensa dels Drets del Menor, per tal d'exposar la seva visió i opinions sobre la matèria pròpia de la Ponència per a l'estudi del document lliurat a aquest Parlament pel Consell Escolar de les Illes Balears i elaborat sobre la feina feta per Illes per un Pacte Educatiu, especialment en aquelles qüestions més relacionades amb l'àmbit de la seva actuació.

Passam a l'únic punt de l'ordre del dia d'avui relatiu a la compareixença del Sr. Serafín Carballo i García, director de l'Oficina de Defensa dels Drets del Menor, prevista al pla de treball de la Ponència per a l'estudi del document lliurat a aquest Parlament pel Consell Escolar de les Illes Balears i elaborat sobre la feina feta per Illes per un pacte educatiu, per tal que exposi la seva visió i opinions sobre la matèria pròpia de la ponència especialment en aquelles qüestions més relacionades amb l'àmbit propi de la seva actuació.

Assisteix, doncs, el Sr. Serafín Carballo i García, li donam la benvinguda en nom de tots els membres d'aquesta comissió. Té la paraula per un temps de vint minuts.

EL SR. DIRECTOR DE L'OFICINA DE DEFENSA DELS DRETS DEL MENOR (Serafín Carballo i García):

Moltes gràcies, Sra. Presidenta, senyores diputades i diputats, parlamentaris, perdó. Bé, realment crec que després de tota la gent que ha desfilat per aquesta casa i per aquesta ponència, realment no sé si hi ha moltes coses a dir perquè crec que en aquests moments hi ha una preocupació compartida per molts de sectors sobre les alarmes que en aquests moments estan posades en el sistema educatiu i des d'aquí realment tothom té la necessitat o la sensació que s'han de canviar moltes coses, però al mateix temps ens enfrontam a la complexitat i al desafiament d'uns canvis que realment són un repte molt difícil.

Jo en qualitat de defensor del menor, de director de l'Oficina de Defensa del Menor, què és el que m'interessa? M'interessa realment veure fins a quin punt està garantit el dret a una educació per a tots en les mateixes condicions de qualitat i equitat, i també altres drets, en tot cas m'hi referiré més endavant, que és el dret a la participació.

És clar, en principi parl de..., en tot cas m'hi referiré després, que el pacte sí que és una bona eina per dirigir aquest canvi, aquest canvi necessari en el sistema, però la meua preocupació, en tot cas, em referiré després també a això, la meua preocupació bàsicament queda referida a aquell contingent d'alumnes que queden fora del sistema, que el sistema els abandona; no que ells abandonen el sistema, sinó que el sistema educatiu els abandona. I per tant, aquest contingent d'al·lots que podem concretar si és el 30%, si el

27% en funció dels sistemes d'avaluació de determinació d'aquests indicadors és una dada escandalosa i no s'aguanta.

Per tant, crec que hem de ser conscients que si un terç dels alumnes de secundària realment abandonen el sistema o estan en un procés d'inadaptació, de manca d'adaptació al sistema educatiu, realment és un problema social, polític i de tot punt de vista molt greu. El problema és que a la nostra comunitat ens trobam davant d'aquesta realitat ja fa molt de temps i crec que hem de poder afrontar la nostra incapacitat com a societat, com a administració, com a sistema per poder donar un cop de mà i poder revertir aquests indicadors, aquestes xifres.

La veritat és que, no soc especialista en educació, malgrat que he estat quinze anys professor de Ciències de l'Educació, professor associat, però sí que des de fora realment veig que sí seria... dintre del que per a mi serien els problemes més greus que afecten la població infantil i juvenil de la nostra comunitat és el tema del fracàs de l'educació, el fracàs del sistema i des d'aquí hem de poder posar-nos d'acord sobre què és el que volem fer.

Volem assistir també com a espectadors a aquesta desfeta, aquest escàndol que signifiquen aquests indicadors? Crec que realment... aquí hem de ser conscients que no és un problema del qual l'escola té la solució, crec que és un problema greu que afecta tots els sectors socials i que implica també tots els estaments i sectors socials i no només l'administració educativa, i concretament els mestres poder cercar vies o camins de solució.

Crec que és un símptoma d'una escola excloent, excloent *de facto* perquè si podem plantejar-nos: no, és que els alumnes no estan motivats, els alumnes realment no es volen comprometre en el seu procés d'aprenentatge, no tenen un projecte vital, bé, evidentment podem posar la responsabilitat en els alumnes que no s'esforcen, etc., però realment no és aquí perquè els alumnes estan en una etapa d'immaduresa on realment necessiten un guiatge per part de la societat adulta que els permeti poder extreure els seus talents, treure profit als seus talents al màxim.

Crec que ens referim a un col·lectiu que nosaltres estimam que hi ha uns 20.000 alumnes o 20.000 nins i adolescents que estarien dintre del que anomenam el sector d'exclusió social.

Els indicadors tant de..., diferents indicadors que ens permeten valorar la població en risc social, idò parlam realment d'un contingent d'uns 20.000 alumnes, però no només... en aquests moments ens trobam que aquests alumnes que pertanyen a famílies sense recursos tenen cinc vegades més possibilitats de repetir cursos i, per tant, estan ja tocats o estigmatitzats des d'un primer moment perquè la seva trajectòria a través del sistema educatiu sigui una trajectòria de fracassos, sigui una trajectòria de repeticions, de..., bé, excloent.

Jo crec que també ens trobam amb altres perfils de nins i joves que en aquests moments formen part d'aquest contingent

de població inadaptada al sistema educatiu. Parlma del que avui es diu o s'anomena els *hiponiños*, *los hiponiños* en el sentit que seria l'altra cara de la moneda, de pares hiperprotectors, nins *hiponiños*, en el sentit de nins desmotivats, nins que han tingut una cultura de criança on han estat protegits, elevadament protegits, no han conegut l'esforç, tenen tot el que demanen i el que no demanen i no han estat educats a afrontar els conflictes i... remet a afrontar realment les seves dificultats...

Per altra banda, sí, per un costat tenim el sectors d'exclusos socials i per altra banda aquest col·lectiu de nins que arriben també a l'escola i que realment estan desmotivats.

Evidentment això s'afegeix..., són problemes afegits al sector que tradicionalment fracassa a l'escola que són els fills de famílies amb manca de recursos o pobres o que ja tradicionalment són els que havien fracassat.

Bé, llavors... per tant, crec que aquesta..., és clar, aquesta realitat que hi ha darrere, és a dir, la manca de suport de les famílies, els nins, el tema de la pobresa i la precarietat, els nins que tenen aquestes dificultats de poder adaptar-se a l'escola, els nins que no troben sentit al que se'ls ofereix, la desconexió de l'escola amb el món dels infants i dels joves, dels seus interessos, de la seva vida, l'avorriment sobirà en què tot aquest contingent de nins se senten, i després, tota aquesta altra realitat de les expulsions, de l'absentisme que és un problema prou greu que, mirant les dades del nombre d'expulsions que s'havien produït al curs passat, la veritat és que són prou preocupants.

Jo sent que... parla de la impotència, de la incapacitat de l'escola de poder gestionar situacions d'al·lots que realment desborden amb els seus comportaments la dinàmica educativa, no? Realment és cert que després tenim en alguns col·lectius, per exemple, nins de protecció de menors, són nins que al 80% no acaben secundària, per exemple, no dic ja nins de reforma, indicadors diferents que aquests nins ja estan marcats i assenyalats per poder no tenir èxit en l'escola.

Per tant, crec que davant d'aquesta realitat tan complexa, tan difícil de gestionar, hem de ser conscients que l'escola no té les eines, ni les solucions en les seves mans d'una manera exclusiva. Hem de ser conscients del que assenyalava abans, d'aquell fet. Jo crec que davant d'aquesta realitat ens trobam en contra una normativa educativa que jo crec que és una cotilla, una cotilla rígida per cercar solucions.

Jo crec que coses com el pas de primària a secundària, hem d'acceptar que ha estat un fracàs monumental, com a sistema i no hem previst fins a quin punt el fet que uns nins a primària, amb unes ràtios determinades, però també amb una vinculació especial amb les seves tutores, amb els seus tutors, on se sentin continguts, entesos, sentin que hi ha un interès cap a ells, realment se'ls aboca als 12 anys, amb una immaduresa emocional i de capacitat en les seves vides encara, a una realitat que és una selva, on només poden sobreviure. I passen aquestes ràtios de 20 a 30 i busques, amb una dispersió absoluta, aquests nins estan perduts, estan

perduts. Jo crec que el fet, a més, que aquests nins, que ja a primària comencen a repetir, que és un percentatge si analitzam els nins que comencen ja a estar fora del seu nivell a primària i els que arriben a quart fora, el que veiem és que és una manera de dir-nos que aquests nins ja deixen d'interessar-se, o de seguir la dinàmica educativa.

Per tant, jo crec que el fet que molts d'aquests nins comencin a tenir altres models, com són els majors, fins i tot els que són més desafiants, els que són bandarres, altres models que per a ells comencen a tenir un atractiu, jo crec que la desmotivació està servida. I, per tant, jo crec que hem de reflexionar si aquesta passa de primer a secundària realment i mentre mantenim aquesta solució, continuarem amb aquest contingent d'alumnes que es desmostiven, es desinteressen del que se'ls ofereix i comencen un itinerari cap una inadaptació dintre de l'escola.

Després altres coses, l'ensenyament obligatori fins els 16 anys, ens situa dels 14 als 16 anys és un sector de risc, perquè molts de nins que ja a aquesta edat no els interessa per a res el que se'ls ofereix, evidentment hauríem de poder oferir oportunitats perquè aquests nins de 14 comencessin el cicle, els seus itineraris formatius que ens permeti començar a connectar amb la seva vocació, hem de despertar la vocació en els nins, quin és el seu interès. Jo crec que una de les coses que s'hauria de poder treballar és poder aconseguir despertar en cada nin els seus talents, la seva vocació, per tant, aquell concepte d'adults en pràctiques. Realment sabem que en aquests moments s'han de preparar per a la vida adulta i que aquests moments necessiten també poder entrenar-se en aquelles coses que els interessin. Jo crec que el tema d'FP realment hem de pensar que l'escola de segona oportunitat és una iniciativa interessant, però també hem de dir que el 30% dels alumnes d'FP abandonen també. O sigui que alguna cosa està passant que no hem aconseguit com a sistema poder descobrir realment quin és la manera de poder vincular o interessar aquests joves, aquests nins a un procés d'aprenentatge, de curiositat, de despertar un sentit crític, d'interessar-los a entendre el món i com funciona.

Jo crec que per tant..., el que veig és que el sistema educatiu és prou conservador en el sentit de què repeteix les mateixes solucions per a problemes que ja s'ha plantejat que no són els mateixos i jo des d'aquí sí que hauria de dir que el Pacte de l'Educació és un camí que em sembla interessant, però evidentment són planejaments molt generals que aborden molts d'àmbits d'aquesta temàtica. Em sembla molt interessant el plantejament que l'escola sola no pot resoldre aquest problema, l'escola necessita de la comunitat, de les famílies, necessita de l'empresariat, necessita dels mitjans de comunicació, necessita del sistema social, en general. Però això queda com una cosa retòrica que tothom diu i que queda aquí, però realment això s'ha de poder plasmar..., parla el pacte d'un model que a mi sempre m'ha interessat molt que és el model de comunitat educativa, on la comunitat i les famílies entren també dintre dels àmbits de presa de decisions. El tema de la participació jo crec que és cabdal i el que no podem és deixar que les famílies siguin convidades de pedra, o els

alumnes siguin convidats de pedra, les decisions fonamentals les prenem els docents i les pren l'administració educativa.

Per tant, jo crec que hem d'entendre que si aquesta participació no és efectiva, no es tradueix en poder efectiu, fàctic, a l'hora de determinar decisions que afecten els alumnes i les famílies, crec que serà una participació retòrica.

Per tant, jo sí que veig que aquest camí és un camí que s'ha d'explorar, s'hi ha d'aprofundir. És cert que molts de pares tenen una idea encara retrògrada de l'aprenentatge, dels processos que han d'acompanyar els nins, però realment jo crec que l'escola també aquí té un paper d'ajudar als pares a entendre que per més que s'entestin que els nins als 5 anys han de llegir i han d'escriure, o han de tenir totes aquestes competències, hi ha molt de desconeixement i molta desinformació. També l'escola pot ser un agent actiu on els pares puguin entendre millor què és la psicologia evolutiva, què són en aquests moments els models educatius a nivell mundial estan plantejant com quins són els objectius essencials de l'educació.

Per tant, jo crec que des d'aquí obrir portes a la comunitat, obrir portes a les famílies, que les escoles puguin també tenir un horari més ampli, que l'escola pugui ser sentida com una cosa nostra per part de la comunitat de la qual hem de tenir cura i hem de mimar, aquesta dita que un nin necessita d'una tribu per ser educat serà real.

Per tant, jo crec que no es pot dipositar en els docents la responsabilitat de donar solucions a tot aquest contingent de desafiaments, no es poden deixar tots sols als docents en aquests moments, fan falta recursos, fa falta acompanyament d'aquests al·lots en el seu itinerari individual al llarg del cicle formatiu, no podem deixar aquests nins tots sols, es perden. Això en què es tradueix? En una organització escolar que requerirà efectivament d'autonomia, que requerirà de capacitat del centre de presa de decisions amb el tema de places perfilades. Tots aquests temes evidentment seran importants, però mentre no s'entengui que aquests nins han de poder sentir-se com a ca seva a l'escola i trobin sentit al que allà es produeix, seran nins que no s'interessin. Si poguéssim tenir la capacitat d'influència sobre els joves que, per exemple, tenen els *influencers*, no?; si, realment és increïble com tenim també un model de com els nins es poden motivar, els *influencers* són els que en aquests moments en els adolescents estan produint realment models, estan ofertant interessos i evidentment des d'aquí hauríem d'aprendre també quines són les coses que als adolescents i als joves els interessa realment.

Per què no podem competir també en tot això? No tan sols seríem capaços de poder convertir l'escola en un entorn estimulante, on al jove i al nin se'l situa davant un mar d'oportunitats, el Mar de Nun que es diria, un mar d'oportunitats del descobriment dels seus talents, de reconeixement de les seves capacitats, on els resultats i els currículums són secundaris, sincerament, perquè els currículums que és una cotilla també important, Inspecció educativa no exigeix currículums. Per tant, jo crec que des

d'aquí Inspecció també s'ha adonat que aquesta exigència de currículums és absurda, perquè no pot ser el mateix per a Son Gotleu que per a Santa Mònica, no?

Per tant, jo crec que si no som capaços de poder afrontar aquest desafiament, posant en qüestió moltes de les creences que fins ara hem tingut del que funciona en educació i ser capaços de revisar a fons, no abordarem el rerafons del problema. Continuarem tenint aquest cúmul de fracàs i jo crec que com a societat no podem permetre aquest fracàs tan important d'un contingent de població infantil i juvenil que després seran els "nins", seran els nins que tendran accés a treballs no qualificats, etc. Crec que vostès són ben conscients de quins són els desafiaments.

Crec que el pacte és un bon punt de partida que s'ha de concretar. La meua opinió personal és una... m'agradaria que hi hagués una llei consensuada, que tot el que sabem dels altres països fòssim capaços d'aplicar-ho al nostre, que no ens conforméssim amb la impotència que no és possible un acord polític per poder fer una llei més enllà de les diferents etapes legislatives, sent responsables com a societat per què no podem des d'aquí fer d'això un problema menor o un joc polític.

Crec que una crida a la responsabilitat és el que des de l'Oficina de Defensa dels Drets del Menor m'agradaria fer tant a les seves senyories com al partits polítics i a la societat en general. Som davant un problema extraordinàriament greu i no hem de mantenir-nos fent el mateix davant un problema que es repeteix al llarg dels anys.

LA SRA. PRESIDENTA:

Moltes gràcies, Sr. Carballo. Ara passam a donar la paraula als portaveus dels grups parlamentaris perquè puguin formular les seves qüestions.

Pel Grup Parlamentari Popular té la paraula la Sra. Núria Riera, per un temps de cinc minuts.

LA SRA. RIERA I MARTOS:

Gràcies, Sra. Presidenta. Bon dia a tothom, bé, bon dia, Sr. Carballo, i moltíssimes gràcies per la seva compareixença i les seves explicacions. De part del Partit Popular li agraïm com a grup parlamentari aquesta exposició que pensam que és molt enriquidora per a aquesta comissió i sobretot per als acords que intentam assolir entre tots els grups parlamentaris. Per tant, en primer lloc, la nostra benvinguda i el nostre agraïment.

Ha parlat bàsicament dels temes de fracàs escolar, dels temes d'abandonament, de la situació social que tenim, aquella informació que a nosaltres no ens arriba, de vegades ens arriba la informació més polida, però aquells detalls d'aquestes necessitats que en definitiva és on hem de fer feina moltes vegades no ens arriba i són vostès, des de la seva feina, que en tenen informació. Per tant, és molt enriquidor tenir aquestes aportacions.

És evident que nosaltres tenim unes xifres de fracàs, les pitjors a nivell nacional, que estan estancades a més fa una sèrie d'anys. També és ver que venim d'un 40% de l'any 2008, que va anar davallant, però ara estam en un 26,7%, em sembla que és, en tema d'abandonament de 2015 independentment de govern. En referesc a realitat social i educativa, no?, a Balears i hem de cercar fórmules per millorar aquesta situació.

Ahir se'ns va dir que era molt important per millorar la qualitat educativa i la motivació apostar per l'escola inclusiva i donar a cada nin les màximes oportunitats perquè en pogués treure el màxim profit en funció de les seves possibilitats; és a dir, no fer una equitat a la baixa per igualar, sinó fer una escola de donar oportunitats personalitzada en funció de les possibilitats de cada nin, això a més incrementaria per ventura la motivació.

Nosaltres consideram que aquest és un camí encertat i voldriem saber quina és la seva opinió, em sembla que un poc és aquesta la línia que comentava també en funció de barriades i en funció de nins, no?, adaptacions curriculars, adaptacions... no vull dir a l'alça o a la baixa, sinó cap a un costat o cap a l'altre en funció de les possibilitats de cadascú i després cadascú tenir els màxims resultats que pugui obtenir en funció d'aquestes possibilitats. Voldria saber si realment és així com veuen vostès una de les sortides per millorar la situació educativa.

També li volia comentar, vostè parlava de l'estructura del sistema educatiu, de la coordinació primària, secundària, aquest, juntament amb els temes de fracàs i d'abandonament, és un dels punts que hi ha a la Comissió Nacional del Pacte Educatiu que sap que ara està..., està com aturada, però bé, que també es fa feina ben igual que nosaltres fem aquí.

Ho dic perquè és veritat que és un tema que preocupa, però és un tema que tal vegada nosaltres no podem abordar directament, sinó que s'ha d'abordar en l'àmbit general perquè és un tema bàsic el tema de l'estructura del sistema.

El president del Consell Escolar quan va venir ens va dir que per fer acords aquí seria important no deslligar-los dels acords nacionals de tots aquests temes que són bàsics i que ens afecten a tots. Voldriem saber si vostè també considera que és important perquè, és clar, si volem assolir acords que tinguin una durada en el temps, independentment dels govern, independentment dels partits han de tenir una base sòlida i han de tenir una continuïtat de la normativa general perquè els nostres acords també tinguin aquesta durada. Per tant, voldria saber si vostè també aposta per intentar almanco aconseguir els millors acords possibles no només a nivell autonòmic, sinó també a nivell nacional.

I ja per finalitzar voldria saber què pensa vostè dels protocols que hi ha de coordinació entre la seva oficina i les famílies i els centres? Ho dic perquè quan va venir el fiscal de Menors va dir que era un dels aspectes a millorar, que la coordinació dels centres es feia sempre a través de la conselleria i inspectors i que hi hauria d'haver tal vegada una coordinació, una relació més directa, és a dir, que li arribassin

les denúncies, els problemes, les preocupacions més directament per tenir una informació més àgil i més ampla encara que tal vegada no seria tan objectiva com la conselleria, però almanco seria més completa i es podria actuar tal vegada més ràpidament si es milloràs aquesta coordinació amb les famílies. I voldriem saber també si vostès també ho perceben així des de la seva oficina.

Gràcies pel temps, Sra. Presidenta.

LA SRA. PRESIDENTA:

Moltes gràcies, Sra. Riera. Pel Grup Parlamentari Podem Illes Balears té la paraula la Sra. Laura Camargo, per un temps de cinc minuts.

LA SRA. CAMARGO I FERNÁNDEZ:

Moltes gràcies, presidenta. Moltes gràcies també al Sr. Carballo per les seves explicacions i sobretot per posar llum a qüestions que són molt importants des d'una perspectiva que també és interessant escoltar i conèixer.

Sobretot m'ha interessat la part, perquè crec que és una qüestió que ha sortit aquí moltes vegades, de la innovació, per un costat, i per un altre aquesta qüestió de la participació que també es repeteix molt, la participació de les famílies i del concepte de comunitat educativa.

Com que es limiten les preguntes per tal que no s'acumulin molt, tampoc no vull llançar massa preguntes, però si que m'agradaria si vostè pot especificar un parell de qüestions: una és aquest tema dels currículums, vostè ha dit una frase que m'ha interessat i és que els currículums no poden ser els mateixos a Son Gotleu que a Santa Mònica. Com es podria incloure això dins una futura llei, si és que cap a això caminem, educativa de les Illes Balears?, tenint exigències que vénen imposades des d'altres llocs respecte del desenvolupament i compliment de currículums, perquè jo compartesc aquest punt de vista, però, com podria això fer-se efectiu i com podria reflectir-se dins una possible llei.

Això està relacionat amb l'autonomia de centres, ho sabem, però en el tema curricular de vegades hi ha exigències que no es poden botar tan fàcilment.

Després, una explicació un poc més àmplia respecte del tema aquest de la participació de les famílies i del concepte de comunitat educativa, això com es pot millorar, perquè és molt important, vostè ha dit coses interessants respecte d'això, si pot ampliar un poc la informació.

I finalment, aquesta és una qüestió sobre el tema de la innovació que li deia abans, quines serien aquestes iniciatives innovadores que permetrien provocar un canvi en aquest sistema el qual, segons vostè també ha explicat, no funciona com caldria?

I amb això acab. Moltes gràcies.

LA SRA. PRESIDENTA:

Moltes gràcies, Sra. Camargo. Pel Grup Parlamentari MÉS per Mallorca té la paraula la diputada Agustina Vilaret, per un temps de cinc minuts.

LA SRA. VILARET I GONZÁLEZ:

Bon dia, presidenta, bon dia a tots, bon dia, Sr. Serafin. A veure, no sé exactament com poder-ho explicar, jo venc de... fa trenta anys, més de trenta anys que som professora de secundària, per tant, compartesc pràcticament tot el que ha dit, és cert, hi ha d'haver una implicació de tota la societat, moltes vegades ens donam la culpa als docents i crec que la gran majoria som vocacionals, ens agrada.

I respecte dels currículums, és cert, no hem de donar tanta importància a voler complir-ho tot, sinó a estimular, estimular i motivar, que els agradi, que tinguin eines per descobrir el món i la motivació és bàsica.

Aquesta part, sí que seria més dels professionals tal volta, però el més greu és això que no es una escola inclusiva, sinó que d'aquesta manera, amb un 30% de gent abandonada, això fa mal al coret, és un problema que té la societat sencera, és una malaltia de la societat i aquí sí que crec que hauríem d'actuar i ser més humans que, al cap a la fi, és el més important.

Aleshores, em deman ara, des d'aquest posicionament en què ara estic, com podem implicar tota la societat, és a dir, quines mesures... ja sé que som tots, perquè evidentment les lleis ens vénen també en gran part imposades i el pas de primària a secundària és brutal, sí que és cert, els majors problemes són de segon d'ESO, i fa falta agombar-los una mica, donar-los una mica més de suport; aquest pas, això és dolent, és a dir, les lleis ens vénen damunt, els currículums també, però per exemple també fan falta més sortides de formació professional. Supòs que s'ha detectat, que quan acaben quart d'ESO i quan acaben batxiller no tothom pot optar a una FP, encara que tenguí el perfil d'FP i encara que vulgui fer FP, ja no només el juny i el setembre, ni començat el curs; és a dir, fan falta moltíssimes places de formació professional.

Aleshores, no ho sé, són molts els problemes. Com podríem coordinar tota la societat? El pacte crec que pot ajudar, però quines mesures concretes podem fer perquè des del món de la política, les lleis i totes les possibilitats, donar una sortida a aquest sistema que està fracassant?, perquè és la nostra societat, és el nostre futur, és la nostra llavoreta per sembrar un futur millor. Aleshores crec que és molt important dedicar-hi molts d'esforços i inversió, i moltes vegades centram els canvis en innovació, TIC, formació, i crec que és més estructural, és cert. I m'agradaria veure, a part del pacte, i evidentment també hi hauria d'haver una llei que tengués en compte aquesta part més humana i de coordinar que tenguí una sortida més, diguem-ne..., eficient no m'agrada, sinó que solucionàs aquest problema greu que crec que és d'aquesta societat.

Gràcies. I moltes gràcies per la seva aportació.

LA SRA. PRESIDENTA:

Moltes gràcies, Sra. Vilaret. La diputada del Grup Parlamentari El Pi PROPOSTA PER LES ILLES ha excusat la seva absència, i passam a donar la paraula al diputat de MÉS per Mallorca Josep Castells. Té cinc minuts.

EL SR. CASTELLS I BARÓ:

Moltes gràcies, Sra. Presidenta, i moltes gràcies, també, Sr. Carballo, per la seva intervenció. Vostè bàsicament ens ha parlat de dos perfils, grans perfils, quan parlava de la problemàtica que evidentment vostè ha assenyalat de forma molt correcta, jo estic totalment d'acord que és el gran drama del nostre sistema, que és l'abandonament. Vostè ha parlat dels nins que estan (...) social, que fins i tot els ha quantificat, ha dit que eren uns 20.000; després ens ha parlat d'aquest concepte dels *hiponiños*. Bé, a mi m'agradaria, potser, d'aquest segon perfil -no sé si hi ha estudis-, una mica la caracterització d'aquest perfil, sobretot en el seu biaix socioeconòmic, que m'imagino que al contrari del que podríem pensar no necessàriament està vinculat a famílies d'un nivell socioeconòmic alt, sinó potser també tot el contrari. M'agradaria una mica si tenen dades sobre això.

I aquest perfil de l'*hiponiño* que vostè doncs d'alguna manera ha vinculat molt... o que es manifestava en el pas de primària a secundària, i de fet vostè s'ha centrat molt quan parlava de les causes del fracàs i de l'abandonament en aquest pas tan traumàtic de primària i secundària, a mi m'agradaria suggerir-li una hipòtesi i m'agradaria saber-ne la seva opinió, que és que en el pas de primària a secundària..., això és el símptoma, és a dir, veiem la manifestació però d'un problema que és molt anterior, i que per això nosaltres insistim molt en la importància de l'educació primerenca i dels primers anys de primària. És a dir, jo estic d'acord amb vostè que durant la primària s'esmoreixen aquestes diferències d'aprenentatge i de motivació perquè hi ha una dedicació molt més important dels docents, però els problemes d'aprenentatge vénen de l'educació primerenca i probablement estan molt vinculats al nivell sociocultural, fixi's que no dic econòmic, sociocultural de les famílies; de fet està demostrat que la variable que més relacionada està amb el fracàs escolar és aquesta, el nivell sociocultural de les famílies. Per això és tan important l'educació primerenca, perquè és el que permet corregir des del començament del període d'aprenentatge aquestes diferències, perquè si no quan un nen arriba a sisè de primària amb un entorn familiar que no és enriquidor des del punt de vista de la motivació cultural, intel·lectual, artística, emocional, llavors és quan es troba a secundària amb aquesta selva que vostè deia. En canvi si el sistema és capaç de corregir d'entrada aquest diferencial entre uns nens que estan en un entorn sociocultural enriquidor i uns que no hi estan, és més fàcil que després a secundària aquesta caiguda en el buit..., vostè ho ha definit, ha parlat d'una selva en què només poden sobreviure..., quan vostè ho ha dit m'ha semblat una mica hiperbòlic, però penso que vostè es devia referir a aquest perfil de nens que realment no tenen res més on agafar-se, i

per tant si quan arriben a l'institut resulta que estan -per dir-ho també d'una altra manera una mica exagerada- deixats de la mà de Déu, doncs clar, no tenen enlloc on agafar-se. En canvi si durant l'educació primerenca, educació primària, haguéssim estat capaços de dotar-los d'unes anses a les quals es puguin agafar, amb interessos que tinguin, amb motivacions, etc., segurament aquest símptoma que veiem al pas de la primària a la secundària no es donaria tant.

Això em porta a parlar de la gran pregunta que vostè ha fet al final de la seva intervenció: com els podem motivar? Clar, la veritat és que en totes les intervencions anteriors a la seva que hi ha hagut en aquesta comissió hem pogut constatar que tot està inventat, tot està inventat, perquè ens han parlat de molts casos i de moltes experiències, i algunes que nosaltres hem pogut conèixer al marge dels treballs d'aquesta comissió, bàsicament penso en realitats que he conegut d'instituts sobretot de Catalunya, en entorns molt desfavorits, en què passant absolutament de tota la normativa... educativa han estat capaços d'implicar molt nens que estaven també en la selva, deixats de la mà de Déu, implicar-los, motivar-los, i això de fet alguns portaveus que m'han precedit li han demanat quins canvis; jo crec que d'alguna manera tenim la resposta en les compareixences que hi ha hagut; com li dic tot està inventat, és a dir, s'ha de canviar la formació del professorat; s'ha de canviar el sistema de provisió del professorat, perquè l'oposició no funciona, no ens permet que siguin els professionals adequats els que estiguin en aquell lloc; s'ha de dotar d'autonomia als centres perquè els professionals amb motivació per a l'exercici professional puguin organitzar-los de la forma que creguin convenient; s'han d'establir formes d'autoavaluació del centre... És a dir, tot el que en aquests moments som incapaços de fer per una normativa que com vostè ha definit molt bé jo també considero que és una cotilla.

L'última part de la meua intervenció no implica cap pregunta, és només una reflexió, però bé, per aprofundir en els temes que vostè ha apuntat.

Gràcies, Sra. Presidenta.

LA SRA. PRESIDENTA:

Moltes gràcies, Sr. Castells. La diputada del Grup Parlamentari Mixt, la Sra. Montserrat Seijas, ha fet arribar a aquesta presidència que s'havia d'absentar per motius personals d'una manera immediata i per tant no és present a la sala.

Donam la paraula al portaveu del Grup Parlamentari Socialista, Sr. Enric Casanova, per un temps de cinc minuts.

EL SR. CASANOVA I PEIRO:

Gràcies, Sra. Presidenta. En primer lloc vull donar les gràcies per la seva compareixença al Sr. Carballo; crec que les aportacions són més que interessants.

Ha començat la seva intervenció parlant de les alarmes que vénen del sistema educatiu, planteja totes les alarmes, i crec

que el que ens ha aportat és sobretot dades interessants de la quantitat de gent, però ha fet una afirmació que m'ha sorprès, i m'agradaria parlar-ne un poc, perquè aquí en aquesta comissió parlem sempre d'escola inclusiva, de la necessitat d'escola inclusiva, però vostè ha afirmat directament que tenim una escola excloent *de facto*. Aquesta exclusió és generada..., a mi el que m'agradaria és saber si aquesta exclusió és generada per la mateixa escola o per l'entorn, és a dir, tenim una escola que exclou perquè no respon a l'entorn?, o tenim una escola que exclou per altres motius?

De tota manera també crec que ha tocat molts dels punts de què parlem en aquesta comissió, crec que en aquesta comissió parlem del document i parlem molt de conflictivitat, etc., però també ha parlat especialment sobre absentisme, l'alt grau d'absentisme, i el nombre d'expulsions que hi ha, i a mi m'agradaria preguntar-li -això sí que és una pregunta concreta- si creu que cal fer canvis legislatius no sols a la part educativa sinó en l'àmbit general per possibilitar la intervenció i la coordinació de la intervenció policial i judicial dins i fora de l'àmbit escolar davant l'augment de conflictivitat, és a dir, el que està clar és que també es detecta que a la societat en general hi ha un augment de conflictivitat de menors i, per tant, sí fa falta.

Després també ha parlat de la manca de formació per resoldre conflictes i a mi m'agradaria demanar-li quina formació bàsica pensa vostè que haurien de tenir els docents per poder tenir possibilitat de resoldre conflictes dins i fora de l'àmbit escolar des de l'escola.

I finalment ha parlat de la participació, de la necessitat que l'escola necessita l'entorn, la necessitat de la comunitat educativa, i ha parlat també que no sols ha de ser convidat de pedra, la comunitat educativa no sols ha de ser convidada de pedra. A mi m'agradaria demanar-li també si creu que s'han de fer en la futura llei educativa, s'han de posar mesures específiques per apoderar determinats sectors del món educatiu, com són per apoderar alumnat, per apoderar les famílies en la presa de decisions que afecten l'àmbit escolar i també fora de l'escolar, tema de currículums i demés.

I per a mi res més. Moltes gràcies per haver vingut.

LA SRA. PRESIDENTA:

Moltes gràcies, Sr. Casanova. I ara per contestar les preguntes o qüestions formulades pels portaveus dels grups parlamentaris, té la paraula el Sr. Serafín Carballo, per un temps de deu minuts.

EL SR. DIRECTOR DE L'OFICINA DE DEFENSA DELS DRETS DEL MENOR (Serafín Carballo i García):

Deu minuts, Mare de Déu!, tothom s'ha d'ajustar a aquest temps davant tantes preguntes, no sé com es fa.

LA SRA. PRESIDENTA:

Seran deu minuts generosos.

EL SR. DIRECTOR DE L'OFICINA DE DEFENSA DELS DRETS DEL MENOR (Serafin Carballo i García):

Val, això és un diesel. Bé, realment jo crec que està inventat tot ja, realment jo crec que des d'aquí poques coses noves probablement vostès ja hauran escoltat, si són a més persones responsables d'aquesta àrea i se senten interessats pel tema d'educació. Per tant, jo crec que és més creure'ns que és possible també fer aquí algun d'aquests canvis.

Jo crec que en relació al tema de l'escola inclusiva. Evidentment ja no es pot discutir, hem de tenir aquesta perspectiva, és cert que algunes famílies de vegades ens plantegen que per als seus fills voldrien mantenir circuits especials, o específics i argumentats. Tenim per exemple a Eivissa un debat entre plataformes de famílies d'inclusivitat i d'altres que exigeixen altres itineraris per als seus fills, però no podem en aquests moments fer una passa enrera i hem de poder acceptar que la via és la inclusivitat. Però la inclusivitat no vol dir que queden fora aquells alumnes que realment són difícils d'integrar, jo crec que això sí que és un desafiament i un repte important per al centre i per l'equip educatiu, de com poder..., amb quines eines l'equip educatiu pot intervenir en aquestes situacions ja més extremes.

És cert que tenim les limitacions de la llei estatal, però és cert que amb les mateixes lleis i normatives estatals al País Basc hi ha uns resultats i a Balears totalment contraris. Per tant, una de dues, o bé aquestes normes estatals no haurien de ser un impediment perquè a un lloc com Balears tinguem problemes tan greus, poguéssim fer aquelles reformes en la normativa i en l'aplicació de les normatives que necessitem. Des d'aquí jo crec que també hem de ser conscients que hem de poder exigir a nivell de les normatives estatals una flexibilitat que ens permeti aquí adaptar-la a la nostra realitat.

Per tant, jo crec que el tema dels protocols..., és cert que el protocol que es va signar amb Fiscalia, i el Sr. Fiscal aquí va plantejar la seva necessitat de tenir directament coneixement de tot, jo, particularment, pens que és important que el propi centre tingui elements de valoració prèvia davant el fet de poder donar una passa que és arribar al sistema judicial. Jo crec que estalviam també moltes..., realment per a una família, per a un nin arribar al sistema judicial és un *input* massa fort i que hem de poder deixar en tot cas per a situacions que nosaltres consideram, o es consideren a nivell d'equip docent que són situacions que requereixen aquest nivell. Jo crec que el *roomie* és una eina bàsica que jo crec que finalment hem estat capaços de poder posar-la en marxa aquí. Jo crec que ens dóna molta informació i des d'aquí és una eina que permet que l'endemà o en el mateix moment, els serveis socials i protecció de menors ja tingui coneixement d'una situació. Per tant, aquesta exigència per part de Fiscalia està en el seu dret a poder demanar que passi tot, que no es filtrin coses.

Clar també, jo no sé els mitjans que té Fiscalia, però també em consta que són limitats, a l'hora de poder donar respostes a aquestes situacions. Però indubtablement el Sr. Fiscal té la seva visió de les coses i ell planteja que vol tenir coneixement de totes les situacions que es plantegen de conflictes a nivell

de presumptes conductes que poden ser inadequades, o problemes que puguin afectar els drets dels infants.

El tema de..., jo crec que la participació, venim parlant de participació fa molts d'anys, el tema de la participació ja està en el discurs i en l'agenda política, tothom parla del mateix, el que passa és que hem de ser capaços de poder aprofundir més en allò que és aquest concepte i quines implicacions té en el món educatiu. Evidentment, jo crec que quan tu dones l'oportunitat als alumnes, i aquí tenim l'exemple dels parlaments infantils, és increïble quan tu dones l'oportunitat als nins de què puguin parlar de què és el que els interessa, què pensen que cal fer, és impressionant la claredat amb la qual s'expressen, i no són qüestions banals, sinó qüestions prou..., si connecten amb els seus interessos, prou precises.

Per tant, jo crec que hem de creure'ns des del món adult que els nins i els adolescents tenen una capacitat de poder transmetre quins són els seus interessos i les seves necessitats si els escoltem i si també els nins pensen que això servirà per a alguna cosa, perquè si és només una cosa retòrica, els deixam. Per tant, jo crec que en el tema de la participació cal estendre moltes més iniciatives a l'àmbit educatiu per fer factible aquesta realitat.

En el tema de les famílies, jo els models de comunitat educativa, per què no incorporam a l'escola tots els talents que les famílies també reuneixen, no diem que no hi ha suficients professions estrictament educatives en l'àmbit escolar? Per què no sumam sinèrgies de competències, capacitats, també que poden aportar les famílies, els pares? Per què no els pares nigerians, una mare nigeriana no pot estar reforçant anglès a l'aula de la seva filla, perquè realment d'això sí que en sap i pot aportar coses així i tants d'altres? Jo crec que seria aportar talent, competències i coneixement, que les famílies sí que poden aportar, i també suport a altres nivells, jo crec que les decisions també la comunitat ha de poder tenir aquesta oportunitat.

Jo crec que el document sí que s'estén prou en vies possibles de participació, que és una passa endavant i jo crec que s'ha d'explorar aquest... I no pot ser la mateixa participació a Sant Cayetano, que a Son Gotleu, o al Polígon de Llevant, perquè és evident que la motivació, l'interès i la (...) dels pares i d'altres és molt diferent. Però això no vol dir que els pares de Son Gotleu no estiguin interessats que al seu fill li vagi bé a l'escola i que no es trobi sempre amb una nota dient que el seu fill ha estat un bandarria, etc.

Jo crec que les solucions realment quan podem plantejar a les famílies, nosaltres com escola no tenim solucions, necessitam de la teva ajuda per poder abordar aquesta dificultat, si ens ho creiem, realment això és efectiu sincerament. I per tant, aprofundir en iniciatives innovadores. Jo crec que només hem d'obrir Google, el pare Google per veure tot el desbordament d'iniciatives de coses que estan allà a l'abast i que jo crec que realment es poden posar en marxa.

El que sí jo veig..., per què en el món educatiu no hi ha un esperit d'innovació, un esperit de curiositat. Jo crec que..., no

és just el que estic dient, sí que n'hi ha molta en aquests moments a les escoles de les illes, hi ha molta innovació, hi ha molt de compromisos en molts d'equips que estan intentant fer coses, però cap on va, quins interins se n'han d'anar i ja realment com es pot mantenir un projecte educatiu si la meitat del claustre se'n va. Evidentment necessitam, primer, posar el ciment i després fer tota la resta de la construcció.

Implicació de tota la societat. Jo crec que quan parlem de..., tothom parla del tema del terrorisme, el tema de problemes de l'atur, problemes que a les enquestes de preocupacions dels ciutadans apareixen com a primer i segon lloc, el tema de l'educació és molt avall. Per què els mitjans de comunicació han aconseguit realment traslladar que hi ha preocupacions, hi ha coses molt greus per les quals els ciutadans es preocupen?; per què no som capaços també de traslladar a la societat balear realment que estam davant d'un fet que és una bomba de rellotgeria de cara al futur?, quan condemnam aquest percentatge de nins al no-res, i evidentment jo crec que hauríem de, mitjans de comunicació, el discurs polític, realment poder incidir més en el fet que això no és una qüestió de la Conselleria d'Educació i és una qüestió de l'escola, dels mestres, és una qüestió que ens implicam tots o realment aquest contingent de nins després realment veurem els seus itineraris inadaptats i el que això implica.

Per tant, mesures concretes; bé, a veure, jo aquí no puc entrar en aquest... N'hi ha i estan descrites i estan ja exposades.

El tema dels *hiponiños*, jo crec que no està avaluat encara el percentatge d'aquest perfil de nins que no són nins que vénen de l'exclusió social, que són nins que vénen de pares hiperprotectors, sense límits, educats en una educació sense esforç, en una cultura de no-responsabilitat, etc., etc. Jo crec que comença a ser una cultura de criança bastant dominant. En quin percentatge això es tradueix en l'alumnat?, no ho puc dir, però realment crec que això ens explica que el que ens ve a l'escola de fora, que ja ens ve perquè la societat en aquests moments no ha estat capaç de poder realment posar tallafocs a aquesta barbaritat que és la publicitat, que són els valors que el sistema planteja als nins que..., només a les nines els preocupa el seu cos, no els preocupen en absolut altres coses, evidentment tot això és el que el sistema està fomentant. Per tant crec que no som capaços de posar tallafocs com a societat a aquesta hecatombe que ens ve d'al·lots que arriben a l'escola amb tot aquest aprenentatge previ.

Estic d'acord que de 0 a 3 anys és cabdal, el 0-3 anys com una manera de poder minvar desigualtats, i crec que el 0-3 anys estic d'acord amb el plantejament que s'està plantejant des de Menorca, aquesta insistència en la necessitat de poder prendre's seriosament en aquests moments aquest grup de població; almanco per a famílies vulnerables, les famílies en exclusió social, seria obligatori que tinguessin una plaça de 0-3 anys garantida i que realment en els plans de treball que es fan des de Serveis Socials es pugui garantir una plaça en aquestes escoles infantils, perquè sabem que estan treballant a minvar desigualtats. Realment...

Bé, el tema d'expulsions. Jo sincerament no crec que s'hagi de judicialitzar el tema de les expulsions. Crec que en aquests moments hi ha eines..., clar, el rol de l'equip educatiu, i no només de l'equip educatiu, jo crec que a l'àmbit de la consellerias s'està fent amb els alumnes el paper de mentories, de mediació, (...) restauradors, poder també... Jo sóc terapeuta infantil i fa 30 anys, 35 anys que estic treballant amb uns joves, adolescents i nins que tenen aquests perfils. Realment aquests nins expressen amb el seu comportament el seu malestar emocional o vital, i realment podem dir "no, això és un bandarra, és un mal comportament", però aquí ens quedam només a la superfície. Si som capaços d'entendre la font del malestar jo he vist que aquells nins que realment destrossen una aula, una escola, quan es troben en un entorn de comprensió, d'escolta, de (...) amb un professional que no es desfà davant una cosa així, aquests nins aturen clarament davant situacions així.

Per tant crec que evidentment la formació del professorat... És cert que estam demanant cada vegada més que el professor sigui un *hombre de Harrelson*, que faci de tot, que realment crec que ens estam passant en exigència cap al docent del que el docent ha de fer, i el docent no és ni la Verge de Lourdes ni té una vareta màgica per fer-ho tot, però sí que el docent crec que s'han de revisar els currículums formatius, crec que la nostra universitat emfatitza massa el tema del coneixement, el tema dels models teòrics. Realment el temps dedicat a les pràctiques o a l'entrenament davant situacions de conflictes emocionals no es treballa el tema d'educació emocional, però s'ha de treballar amb el docent mateix. O sigui, realment jo crec que des d'aquí hem de ser conscients que la universitat també ha de fer un canvi profund i substancial, i ajudar des d'aquí... Jo crec que hi ha aquí models que es plantegen de conformació, de donar també professors amb més anys la possibilitat de ser cotutors o tutors d'altres nous, també que la universitat es pugui implicar en aquest procés continuat de la formació... Jo aquí revisaria tot això.

Apoderar. Jo crec hi ha..., (...) per la filmografia americana. Els rituals d'entrada dels nins a la institució educativa; bé, per què no tenim cura i reprenem rituals?; per què a secundària no es fa un ritual de benvinguda?, es destina una setmana perquè aquell nin pugui conèixer el centre?, puguin anomenar un tutor de resiliència, un alumne més gran que el pugui ajudar? Això ho hem vist sempre en la filmografia americana, però realment no hem cuidat els rituals; realment el nin arriba com un selenita a un nou planeta que desconeix completament, i jo crec que des d'aquí hem de ser conscients que aquest nin d'entrada en troba en una situació de desconcert, de sentiment de pèrdua, i aquí ja actua quin bagatge cada alumne té per poder afrontar situacions d'incertesa o situacions noves, i hi ha alumnes que tenen la motxilla carregada de recursos i d'eines per poder manejar-se en una situació així, i hi ha alumnes que es perden perquè no tenen aquestes eines.

Per tant jo crec que són massa desafiaments, crec que hem de ser modestos, tampoc no caure en la impotència o en el fet que no es pot fer res. Jo crec que sí, s'estan fent moltes coses; jo en aquest sentit vull dir una llança en favor del món

educatiu, que en aquests moments crec que és el que realment és conscient de la gravetat del tema perquè es troba cada dia amb aquest problema, i tu mires iniciatives d'escoles i de centres que en aquests moments s'estan fent fantàstiques, realment crec que el problema és que no són prou conegudes fora del món educatiu, i crec que hem de poder donar un vot de confiança també al món docent perquè amb aquesta col·laboració amb les famílies puguin experimentar sense cotilles, i des d'Inspecció i des d'administració educativa se'ls pugui donar vot de confiança. Això en què es tradueix?, idè en temes de places perfilades, en temes d'estabilitat de professorat, en temes de projectes que realment des d'aquí se'ls dona suport des de l'administració educativa... Crec que... tinc la impressió que en aquests moments es voldria anar per aquí, però crec que els docents han de poder sentir-se també que no són *el llanero solitario*, sols davant aquesta realitat tan complexa, sinó que tenen el suport no només de l'administració educativa, dels pares, de les famílies, de les associacions, però realment donin entrada a aquest món, obrir portes i que tothom hi pugui entrar també, perquè -i amb això acabo- a vegades hi ha una certa visió o ha estat una visió del docent patrimonialista que ell és l'expert en educació, i que els pares o els alumnes, o la comunitat, són gent que realment no estan formats i no tenen una possibilitat d'aportar coses que siguin realment efectives. Crec que també hem d'entendre que el docent ha d'abandonar aquesta visió patrimonialista que és el coneixedor i l'especialista en educació, i ha de poder plantejar una via de col·laboració oberta, però no retòrica sinó que es pugui creure, davant dels altres agents que han d'intervenir en el tema de l'educació, amb un missatge que nosaltres tot sols no podem, i realment necessitem del vostre suport i de la vostra ajuda per poder fer front a aquest desastre que en aquests moments tenim a les escoles de les Illes Balears.

Res més. M'he passat.

LA SRA. PRESIDENTA:

Molt bé. Moltíssimes gràcies, Serafín, per les teves aportacions.

I una vegada acabat el debat i no havent-hi més assumptes a tractar, s'aixeca la sessió. Moltes gràcies.

DIARI DE SESSIONS

DEL

PARLAMENT

DE LES

ILLES BALEARS